

DOI 10.37491/UNZ.112.7
УДК 347.78

Анна ШТЕФАН¹

КОНЦЕПЦІЯ БАЗИ ДАНИХ ЯК ОБ'ЄКТА АВТОРСЬКОГО ПРАВА У ЄС

*Актуальність дослідження зумовлена тим, що в українській доктрині правова охорона баз даних у ЄС висвітлена без врахування правотлумачної практики Європейського суду справедливості, внаслідок чого правова характеристика бази даних як об'єкта авторського права є неповною. Потреба у проведенні цього дослідження пояснюється також загальною необхідністю врахування висновків Європейського суду справедливості, у яких розтлумачено норми директив та визначено особливості їх застосування, при адаптації національного законодавства до *acquis* ЄС. З огляду на це, метою дослідження є комплексна характеристика бази даних як об'єкта авторського права у ЄС на основі норм Директиви 96/9 про правову охорону баз даних та висновків Європейського суду справедливості по суті цих норм. Послідовно викладено зміст норм Директиви та тлумачень, що були надані Європейським судом справедливості щодо таких аспектів: класифікація бази даних як колекції незалежних матеріалів, які можна відокремити один від одного без впливу на їхню цінність; класифікація бази даних як систематичного або методичного впорядкування даних із забезпеченням індивідуального доступу до кожної одиниці даних; критерій оригінальності як умова набуття базою даних авторсько-правової охорони; поширення охорони лише на результат упорядкування даних та відсутність обмеження будь-*

¹ докторка юридичних наук, старша дослідниця, завідувачка відділу авторського права і суміжних прав, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, anna_shtefan@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-2382-4849>.

яких прав, що існують щодо вмісту бази даних; незалежність авторсько-правової охорони бази даних від авторства матеріалів, що включені у неї; незалежність авторсько-правової охорони бази даних від виду, характеру, змісту чи будь-яких інших ознак матеріалів, що включені у базу даних. Наголошено, що оригінальність бази даних оцінюється окремо від оригінальності даних: колекція оригінальних творів чи інших матеріалів може не підлягати авторсько-правовій охороні через відсутність творчого вибору при її формуванні, тоді як сукупність загальнодоступних неохоронюваних даних може бути упорядкована в оригінальний спосіб, що надасть базі даних оригінального характеру. Дані як такі, навіть спеціально створені для певної бази даних, не охоплюються авторсько-правовою охороною бази даних і не впливають на її охорону.

Ключові слова: база даних, право Європейського Союзу, Європейський суд справедливості, авторське право, право інтелектуальної власності.

Вступ та постановка проблеми. На міжнародному рівні охорона баз даних як об'єктів авторського права розпочалася у 1990-ті роки. Прийнята у 1994 році Угода про торговельні аспекти права інтелектуальної власності [1] (Угода ТРІПС) у ст. 10 встановила, що колекції даних або інших матеріалів, незалежно від того, чи придатна їхня форма для машинного зчитування, які через підбір або розташування їхнього вмісту є інтелектуальними творіннями, охороняються авторським правом як такі, і ця охорона не поширюється на самі дані або матеріали. Надалі це положення було відтворене у ст. 5 Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) про авторське право, прийнятого у грудні 1996 року [2].

У ЄС концепція правового режиму баз даних була сформована ще у 1992 році у Пропозиціях щодо директиви Ради про правову охорону баз даних [3]. У 1996 році було прийнято Директиву 96/9 про правову охорону баз даних [4], яка впровадила норми щодо авторського права на оригінальні бази даних та право *sui generis* для охорони вмісту бази даних, отримання, перевірка або представлення якого є результатом істотних якісних та/або кількісних інвестицій, від вилучення та/або повторного використання. У 2000-х роках питання щодо тлумачення положень Директиви почали поставати перед Європейським судом справедливості, а зроблені ним висновки сприяли формуванню цілісного уявлення про базу даних як об'єкт авторського права.

В українських академічних колах аналіз положень Директиви 96/9 почав здійснюватися невдовзі після її прийняття і досі залишається одним з частих напрямів наукових пошуків, здебільшого в контексті виконання нашою державою зобов'язань за Угодою про асоціацію з ЄС. Водночас національні дослідження зосереджуються лише на положеннях Директиви і не розглядають практику Європейського суду справедливості. Внаслідок цього правова характеристика бази даних як об'єкта авторського права в

українській доктрині залишається неповною. Беручи до уваги, що виконання завдання з адаптації законодавства до *acquis* ЄС потребує врахування висновків Європейського суду справедливості, у яких розтлумачено норми директив та визначено особливості їх застосування, це зумовлює потребу в дослідженні змісту таких висновків в усіх сферах, що охоплені Угодою про асоціацію, включно зі сферою права інтелектуальної власності та кваліфікацією бази даних як об'єкта авторського права.

Стан опрацювання проблеми. Авторсько-правова охорона баз даних за законодавством ЄС розглядалася багатьма українськими науковцями. За цією тематикою були опубліковані праці таких учених, як: Ю. Капіца, Х. Кметик-Подубінська, Л. Комзюк, С. Литвин, Л. Тарасенко, О. Хавронюк, О. Яворська, І. Якубівський, ґрунтовно опрацювавши положення Директиви 96/9, ці та інші дослідники не зверталися до практики Європейського суду справедливості щодо бази даних як об'єкта авторського права. Тому цей аспект у доктринальній концепції бази даних в українській правознавчій науці залишається нерозкритим.

Мета дослідження — комплексна характеристика бази даних як об'єкта авторського права у ЄС на основі норм Директиви 96/9 про правову охорону баз даних та висновків Європейського суду справедливості по суті цих норм.

Виклад основного матеріалу дослідження. База даних визначена у ч. 2 ст. 1 Директиви 96/9 як сукупність незалежних творів, даних або інших матеріалів, упорядкованих систематичним або методичним чином та доступних окремо електронними або іншими засобами. У п. 17 преамбули Директиви уточнено, що термін «база даних» слід розуміти як такий, що включає літературні, художні, музичні чи інші збірки творів або збірки інших матеріалів, таких як: тексти, звук, зображення, цифри, факти та дані. Цей термін охоплює сукупність незалежних творів, даних чи інших матеріалів, які систематично або методично впорядковані та до яких можна отримати індивідуальний доступ.

У цьому контексті було зроблено висновок, що Директива 96/9 розрізняє два види баз даних:

«1. Бази даних, що включають літературні, художні, музичні чи інші зібрання творів, таких як тексти, звуки, образи, цифри, факти та дані.

2. Бази даних, що охоплюють зібрання даних, які систематично або методично упорядковані і до яких може бути отримано окремий доступ» [5, с. 18].

Цей підхід не враховує важливу частину визначення бази даних, а саме, що включені в неї дані або матеріали повинні бути певним чином упорядковані так, щоб кожен з них забезпечувався можливістю індивідуального доступу до нього. Зібрання творів, яке не має відповідного систематичного або методичного упорядкування, не може розглядатися як база даних. Базою даних, як відзначається в доктрині, також не є «колекція окремо існуючих фізичних об'єктів» [6, с. 211], наприклад, друкованих книг,

картин на полотні тощо. Зібрання творів чи інших матеріалів у базі даних має становити цілісний об'єкт, у якому його складові упорядковані певним чином. Це одна з ключових характеристик бази даних, яка відрізняє її від збірника творів, на що звернув увагу Європейський суд справедливості. У наданих ним тлумаченнях можна виділити дві істотних ознаки бази даних.

По-перше, класифікація об'єкта як бази даних залежить від існування колекції незалежних матеріалів, тобто матеріалів, які можна відокремити один від одного без впливу на їхню інформативну, літературну, художню, музичну чи іншу цінність (*Fixtures Marketing Ltd v Organismos prognostikon agonon podosfairou AE (OPAP)*, п. 29 [7]). «Незалежним матеріалом» може бути не лише окремий фрагмент інформації, але й поєднання фрагментів різної інформації в один матеріал (*Freistaat Bayern v Verlag Esterbauer GmbH*, п. 20 [8]), якщо він має автономну цінність, яка не змінюється після вилучення матеріалу з відповідної колекції (*Football Dataco Ltd and Others v Yahoo! UK Ltd and Others*, п. 26 [9]). Суд також підкреслив, що інформаційна цінність може змінюватися: як правило, вона зростатиме внаслідок впорядкування різних матеріалів у базі даних, а вилучення матеріалу з цієї колекції, як правило, призведе до відповідного зниження цінності, однак не вплине на його класифікацію як «незалежного матеріалу» у значенні ч. 2 ст. 1 Директиви 96/9, якщо цей матеріал зберігає автономну інформаційну цінність (*Freistaat Bayern v Verlag Esterbauer GmbH*, п.п. 23, 24 [8]). Тобто матеріали, що включаються до бази даних, хоч і можуть бути взаємопов'язаними за своїм змістом чи іншими ознаками, повинні мати відокремлений один від одного характер і самостійне значення як здатність виступати джерелом певної інформації або мати іншу самостійну цінність. Навіть якщо база даних виражає інформацію комплексно, а кожен окремих матеріал — лише певну частину інформації, у будь-якому разі цей матеріал повинен мати автономну інформаційну цінність. Так само відокремлення матеріалу, який є складовою бази даних, від інших її складових не повинно впливати на культурну, художню, освітню чи будь-яку іншу цінність цього матеріалу.

По-друге, класифікація колекції як бази даних вимагає, щоб незалежні матеріали, що складають цю колекцію, були систематично або методично впорядковані та індивідуально доступні тим чи іншим чином. Ця умова передбачає, що колекція повинна міститися на фіксованій базі певного типу та включати технічні засоби (електронні, електромагнітні або електрооптичні процеси) або інші засоби, такі як: покажчик, зміст або певний план чи метод класифікації, — щоб дозволити пошук будь-якого незалежного матеріалу, що міститься в ній. Ця умова, на думку Європейського суду справедливості, дозволяє відрізнити базу даних у значенні Директиви 96/9, що характеризується засобом отримання кожного з її складових матеріалів, від колекції матеріалів, що надають інформацію без будь-яких засобів обробки окремих матеріалів, що її складають (*Fixtures Marketing Ltd v Organismos prognostikon agonon podosfairou AE (OPAP)*, п.п. 30, 31 [7]). Таким чином, не кожна збірка чи колекція матеріалів може бути класифікована як база даних: для такої класифікації необхідно, щоб впорядкування матеріалів здійснювалося у такий спосіб, який дозволяє індивідуальний

пошук та доступ до кожного з них. Як підкреслюється в європейській доктрині, «неструктуроване чи довільне накопичення даних не підлягає правовій охороні» [10, с. 32].

Визначення бази даних у Директиві 96/9 не вказує на її формат — аналоговий чи електронний. Слід зазначити, що на етапі розробки проекту директиви пропонувалося, щоб правова охорона поширювалася лише на електронні бази даних (ст. 1 Пропозицій щодо директиви Ради про правову охорону баз даних [3]), однак цей підхід був переглянутий. Як зазначено у п. 7 Спільної позиції № 20/95, прийнятої Радою 10 липня 1995 р., таке рішення є простішим, оскільки усуває необхідність чіткого розмежування між електронними та неелектронними базами даних. Крім того, недоцільно, щоб база даних, розповсюджена як у електронній, так і в неелектронній формах, не мала однакової охорони в обох формах. Також у п. 7 Спільної позиції звертається увага, що ні відповідне положення Угоди ТРІПС, ні поточні обговорення у ВОІВ щодо можливого протоколу до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів² не розмежовують електронні та неелектронні бази даних [11]. Положення, що вже були закріплені на міжнародному рівні, та прогнозовані тенденції розвитку міжнародного законодавства сприяли тому, що передбачена Директивою 96/9 авторсько-правова охорона не залежить від того, у якій формі виражена база даних.

Охорона, визначена Директивою 96/9, не поширюється на комп'ютерні програми, що використовуються для створення або функціонування баз даних, доступних електронними засобами (ч. 3 ст. 1 Директиви). Такі комп'ютерні програми можуть виступати самостійними об'єктами авторського права, а їхня правова охорона чи її відсутність не впливає на можливість набуття авторсько-правової охорони базою даних. Та сама комп'ютерна програма може використовуватися різними розробниками баз даних; і це також не обмежує можливість охорони кожної з таких баз даних авторським правом. Єдиним критерієм для визнання такої охорони згідно з ч. 1 ст. 3 Директиви є те, що вибір або розташування вмісту бази даних становить власний інтелектуальний твір автора.

У практиці Європейського суду справедливості це положення тлумачиться як необхідність відповідності бази даних критерію оригінальності. Оригінальність твору була визначена Судом як умова, за якої твір є інтелектуальним творінням автора, який відображає особистість автора та виражає його вільний творчий вибір (*Eva-Maria Painer v Standard VerlagsGmbH and Others*, п. 94 [12]). Стосовно баз даних Суд зауважив, що критерій оригінальності задовольняється, коли шляхом відбору або упорядкування в базі даних певних матеріалів її автор виражає свої творчі здібності в оригінальний спосіб, роблячи вільний та творчий вибір, і таким чином надає їй свій «особистий дотик». Натомість вимога оригінальності не виконується, коли створення бази даних диктується технічними міркуваннями, правилами чи обмеженнями, які не залишають місця для творчої

² Тут мається на увазі майбутній Договір ВОІВ про авторське право, який на момент прийняття Спільної позиції № 20/95 ще не був прийнятий і перебував на етапі обговорення.

свободи (*Football Dataco Ltd and Others v Yahoo! UK Ltd and Others*, п.п. 37–39 [9]). Оригінальність є спільним критерієм охороноздатності для всіх видів творів і жодні інші критерії не застосовуються для визначення, чи підлягає база даних авторсько-правовій охороні. Як зазначила Е. Розаті, «держави-члени не мають свободи встановлювати різні стандарти оригінальності» [13, с. 13], як-от художня цінність чи новизна. Тому для всіх видів творів, включено з базою даних, критерій оригінальності означає наявність творчого вибору автора.

У ч. 2 ст. 3 Директиви 96/9 встановлено, що охорона авторського права на бази даних не поширюється на їхній зміст і не обмежує жодних прав, що існують стосовно цього змісту. Європейський суд справедливості підкреслив, що авторсько-правова охорона, передбачена Директивою 96/9, стосується «структури» бази даних, а не її «вмісту», а отже, і елементів, що складають її зміст. Поняття «вибір» та «упорядкування» у значенні ч. 1 ст. 3 Директиви стосуються відповідно вибору та упорядкування даних, за допомогою яких автор бази даних надає їй структуру. Натомість ці поняття не поширюються на створення даних, що містяться в цій базі даних (*Football Dataco Ltd and Others v Yahoo! UK Ltd and Others*, п. 30 [9]).

У цьому контексті слід підтримати висновок Генерального адвоката Паоло Менгоцці, що створення даних — це діяльність, яка виходить за межі сфери дії Директиви 96/9 (п. 23 [14]). Дійсно, під дію Директиви загалом підпадає результат поєднання даних у певну сукупність, а не кожен окремий матеріал, що входить до цієї сукупності. Крім того, Європейський суд справедливості звернув увагу, що інтелектуальні зусилля та навички, пов'язані зі створенням даних, не повинні враховуватися для оцінки можливості цієї бази даних охоронятися авторським правом (*Football Dataco Ltd and Others v Yahoo! UK Ltd and Others*, п. 46 [9]). Іншими словами, оригінальність бази даних повинна мати самостійний характер, не пов'язаний з оригінальністю матеріалів, що включені в неї. Оригінальність цих матеріалів не надає оригінальності базі даних. Отже, матеріали або дані як такі повністю виключені зі сфери правового впливу Директиви.

Незалежність авторсько-правової охорони бази даних від виду, характеру, змісту чи будь-яких інших ознак матеріалів, що включені в базу даних, була окреслена Європейським судом справедливості ще у двох висновках.

По-перше, можливість правової охорони бази даних не залежить від того, хто саме створив включені в неї дані — автор бази даних, інша особа або особи чи частково автор бази даних і частково інша особа або особи [15, с. 79]. Згідно з позицією Європейського суду справедливості для правової кваліфікації бази даних у значенні Директиви 96/9 не має значення, від якої особи чи осіб походять матеріали, включені в базу даних (*Fixtures Marketing Ltd v Organismos prognostikon agonon podosfairou AE (OPAP)* п. 25 [7]). Відповідно авторство даних та авторство бази даних не є взаємообумовленими.

По-друге, набуття правової охорони базою даних не залежить від формату, у якому існували дані, що були включені в базу даних. Так, у справі *Freistaat Bayern v Verlag Esterbauer GmbH* розглядалося питання, чи може

бути базою даних колекція топографічних карт, які були відскановані для надання їм електронної форми. Європейський суд справедливості дійшов висновку, що аналоговий характер топографічних карт, який вимагав їхнього сканування за допомогою сканера для того, щоб їх можна було використовувати окремо за допомогою графічної програми, не перешкоджає визнанню такої колекції базою даних у значенні Директиви 96/9 (п. 15 [8]). Таким чином, будь-які дані можуть бути переведені в іншу форму для цілей створення бази даних, що не має значення при оцінці здатності бази даних набути авторсько-правову охорону.

Слід зазначити, що певні види даних у ЄС можуть охоронятися в рамках інших правових режимів. Так, Регламент 2016/679 про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільний рух таких даних [16] застосовується до обробки (повністю або частково автоматизованими засобами або іншими засобами) персональних даних, які є частиною системи ведення обліку або призначені для формування частини системи ведення обліку. Регламент 2018/1725 про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних установами, органами, службами та агентствами Союзу та про вільний рух таких даних [17] охороняє інформацію, що стосується ідентифікованої або такої, яка може бути прямо або опосередковано ідентифікована, фізичної особи. Вимоги цих та інших актів у сфері охорони та/або використання даних повинні дотримуватися під час формування і використання відповідних баз даних. Водночас авторсько-правова охорона бази даних не залежить від дотримання порядку використання відповідних даних. Включення охоронюваних даних у базу даних з порушенням вимог інших актів ЄС становитиме самостійну підставу для захисту прав на такі дані, не пов'язану з авторським правом на базу даних.

Також слід зупинитися на питанні правової охорони баз даних, які поєднують матеріали, що не охороняються авторським правом і мають суто інформаційний характер. Існує думка, що «якщо база даних є сукупністю інформації, то, очевидно, на розсуд суб'єкта, що розробив відповідну базу даних, її правова охорона може здійснюватися авторським правом або як конфіденційна інформація» [18, с. 56]. Це твердження є цікавим, однак до нього можна подати зауваження. По-перше, будь-який твір, який задовольняє критерій оригінальності, підпадає під авторсько-правову охорону. Вона виникає автоматично в силу факту створення твору і не залежить від волевиявлення автора. Інша річ, що автор може взагалі не реалізовувати своє авторське право або реалізовувати його обмежено, зокрема з метою забезпечення охорони конфіденційної інформації, що включена в базу даних. Однак ні міжнародне, ні європейське, ні національні законодавства різних держав не передбачають можливості автора обирати, чи охороняється створений ним оригінальний твір авторським правом. По-друге, правова охорона бази даних, як зазначено вище, не поширюється на самі дані і охоплює тільки результат їх упорядкування. База даних, яка містить суто інформаційні матеріали, як така не є інформацією. Тому внаслідок створення бази даних у контексті авторського права постає лише питання: чи є вона оригінальною? Те, що база даних повністю складається з матеріалів, які не

є оригінальними творами, не виключає її зі сфери авторсько-правової охорони автоматично і лише на тій підставі, що її складові не підлягають такій охороні. Отже, авторське право на базу даних має самостійний характер стосовно матеріалів, які в ній упорядковані, і не залежить від того, чи підпадають ці матеріали під будь-який правовий режим.

Норми Директиви 96/9, які визначають правовий статус бази даних як об'єкта авторського права, з моменту прийняття Директиви не змінювалися. Висновки Європейського суду справедливості поглибили розуміння змісту цих норм і сприяли формуванню цілісного уявлення про базу даних.

У 2021 році Європейський парламент у своїй Резолюції щодо плану дій щодо інтелектуальної власності для підтримки відновлення та стійкості ЄС підтримав перегляд Директиви 96/9/ЄС з метою полегшення доступу до даних та їх використання. У п. 47 Резолюції зазначено, що непотрібні бар'єри все ще перешкоджають дослідженням і що необхідно й надалі розвивати надійні сховища даних, аби надати дослідникам можливість знаходити наукові рішення, зокрема й в умовах надзвичайних часових обмежень [19]. У європейській доктрині зауважується, що перегляд Директиви має на меті уточнити, чи Директива у світлі розвитку законодавства про дані не буде перешкодою для використання та обміну даними, і це головним чином стосуватиметься уточнення статусу машинно згенерованих даних [20, с. 297]. Однак питання авторсько-правової охорони баз даних після прийняття Директиви не було і не є предметом законодавчих ініціатив у ЄС. Тому можна констатувати, що концепція бази даних як об'єкта авторського права була сформована у Директиві 96/9, конкретизована у тлумаченнях Європейського суду справедливості і залишається стабільною.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє підсумувати сутність бази даних як об'єкта авторського права у ЄС.

Базою даних є сукупність творів та/або будь-яких інших матеріалів чи даних, незалежно від того, яка особа створила кожен з цих творів, матеріалів або даних, у якому форматі вони існували до включення в базу даних та чи охороняються вони авторським правом, чи підпадають під будь-який інший правовий режим, чи не охороняються взагалі. Матеріали, що становлять цю сукупність, повинні бути незалежними в тому сенсі, що кожен з них можна відокремити від інших; і таке відокремлення не призводить до втрати цим матеріалом його інформативної, культурної, художньої чи іншої цінності. Також сукупність цих матеріалів повинна бути упорядкована таким чином, щоб забезпечити можливість пошуку кожного з них та індивідуального доступу до кожного з них. Колекція творів чи інших матеріалів, не забезпечена такою можливістю, не кваліфікується як база даних.

Єдиною умовою надання базі даних авторсько-правової охорони є оригінальність як наявності творчого вибору, здійсненого під час відбору або упорядкування даних. Оригінальність бази даних оцінюється окремо від оригінальності даних: колекція оригінальних творів чи інших матеріалів може не підлягати авторсько-правовій охороні через відсутність творчого вибору під час її формування, тоді як сукупність загальнодоступних

неохоронюваних даних може бути упорядкована в оригінальний спосіб, що надасть базі даних оригінального характеру. Дані як такі, навіть спеціально створені для певної бази даних, не охоплюються авторсько-правовою охороною бази даних і не впливають на її охорону. Така охорона поширюється тільки на результат підбору і впорядкування певних матеріалів у бази даних.

Список використаних джерел

1. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS Agreement), Annex 1C to the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, signed on 15.04.1994. *World Trade Organization*. URL: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm (.).
2. WIPO Copyright Treaty (WCT), adopted in Geneva on 20.12.1996. *WIPO Lex*. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/295157>.
3. Proposal for a Council Directive on the legal protection of databases. COM(92) 24 final — SYN 393, submitted by the Commission on 15.04.1992. OJ C 156, 23.06.1992, pp. 4–10. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:51992PC0024>.
4. Directive 96/9/EC of the European Parliament and of the Council of 11.03.1996 on the legal protection of databases. OJ L 77, 27.03.1996, pp. 20–28. *EUR-Lex*. ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1996/9/oj>.
5. Яременко О. І. Правова охорона баз даних в Україні. *Правова інформатика*. 2011. № 1 (29). С. 17–24. *Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України»*. URL: <https://ippi.org.ua/sites/default/files/11voibdu.pdf>.
6. Hugenholtz P. B. Something Completely Different: Europe's Sui Generis Database Right. *The Internet and the Emerging Importance of New Forms of Intellectual Property* / eds. S. Frankel, D. Gervais. Wolters Kluwer, 2016. P. 205–222.
7. Judgment of the Court, Grand Chamber, of 09.11.2004 in Case C-444/02, Fixtures Marketing Ltd v Organismos prognostikon agonon podosfairou AE (OPAP). European Court Reports 2004 I-10549. ECLI:EU:C:2004:697. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62002CJ0444>.
8. Judgment of the Court, Second Chamber, of 29.10.2015 in Case C-490/14, Freistaat Bayern v Verlag Esterbauer GmbH. ECLI:EU:C:2015:735. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62014CJ0490>.
9. Judgment of the Court, Third Chamber, of 01.03.2012 in Case C-604/10, Football Dataco Ltd and Others v Yahoo! UK Ltd and Others. ECLI:EU:C:2012:115. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62010CJ0604>.
10. Sganga C. Sui Generis Protection of Non-creative Databases. *The Cambridge Handbook of Investment-Driven Intellectual Property* / eds. E. Bonadio, P. Goold. Cambridge : Cambridge University Press, 2023. P. 27–53. <https://doi.org/10.1017/9781108989527.005>.
11. Common Position (EC) No. 20/95 adopted by the Council on 10.07.1995 with a view to adopting Directive 95/.../EC of the European Parliament and of the Council on the legal protection of databases. OJ C 288, 30.10.1995,

- pp. 14–25. *EUR-Lex*. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:51995AG1030\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:51995AG1030(02)).
12. Judgment of the Court, Third Chamber, of 01.12.2011 in Case C-145/10, *Eva-Maria Painer v Standard VerlagsGmbH and Others*. ECLI:EU:C:2011:798. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62010CJ0145>.
13. Rosati E. Copyright at the CJEU: Back to the Start (of Copyright Protection). *Developments and Directions in Intellectual Property Law: 20 Years of The IPKat* / eds. H. Boshier, E. Rosati. Oxford: Oxford University Press, 2023. P. 1–21.
14. Opinion of Advocate General Mengozzi delivered on 15.12.2011 in Case C-604/10, *Football Dataco Ltd and Others v Yahoo! UK Ltd and Others*. ECLI:EU:C:2011:848. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62010CC0604>.
15. ПТЕфан А. С. *Acquis Європейського Союзу у сфері авторського права і суміжних прав*. Київ: Інтерсервіс, 2025. 164 с. *Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України*. URL: http://www.ndiiv.org.ua/Files2/publications-2025/Acquis_EU_IP.pdf.
16. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27.04.2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). OJ L 119, 04.05.2016, pp. 1–88. *EUR-Lex*. ECLI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>.
17. Regulation (EU) 2018/1725 of the European Parliament and of the Council of 23.10.2018 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by the Union institutions, bodies, offices and agencies and on the free movement of such data, and repealing Regulation (EC) No. 45/2001 and Decision No. 1247/2002/EC. OJ L 295, 21.11.2018, pp. 39–98. *EUR-Lex*. ECLI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>.
18. Яворська О. Охорона прав на бази даних. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2021. Вип. 72. С. 55–63. <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2021.72.055>.
19. European Parliament resolution of 11.11.2021 on an intellectual property action plan to support the EU's recovery and resilience (2021/2007(INI)). OJ C 205, 20.05.2022, pp. 26–40. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021IP0453> (дата звернення: 16.06.2026).
20. Dobрева A. Legal Protection of the EU Database: One Proposal for a Transposition. *7th International Scientific-Business Conference LIMEN 2021: Conference Proceedings*. Belgrade: Association of Economists and Managers of the Balkans, 2021. P. 297–304. <https://doi.org/10.31410/LIMEN.2021.297>.

Anna SHTEFAN*(Intellectual Property Scientific Research Institute of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine)***The Concept of a Database as an Object of Copyright in the EU**

The article examines the characteristics of a database as an object of copyright in the EU. The relevance of the study stems from the fact that Ukrainian legal doctrine addresses the legal protection of databases in the EU without taking into account the case law of the European Court of Justice, resulting in an incomplete legal characterisation of a database as an object of copyright. The need for this study is also explained by the general necessity of taking into account the rulings of the European Court of Justice, which interpret the provisions of the directives and define the specifics of their application, when adapting national legislation to the EU acquis. In light of this, the purpose of this study is to provide a comprehensive analysis of databases as objects of copyright in the EU, based on the provisions of Directive 96/9 on the legal protection of databases and the rulings of the European Court of Justice regarding the substance of these provisions. The article consistently outlines the content of the Directive's provisions and the interpretations provided by the European Court of Justice regarding the following aspects: the classification of a database as a collection of independent materials that can be separated from one another without affecting their value; the classification of a database as a systematic or methodical arrangement of data that provides individual access to each data item; the criterion of originality as a condition for a database to be eligible for copyright protection; the extension of protection solely to the result of the arrangement of data and the absence of any restriction on existing rights relating to the content of the database; the independence of copyright protection for a database from the authorship of the materials included in it; the independence of copyright protection for a database from the type, nature, content, or any other characteristics of the materials included in the database. The article emphasises that the originality of a database is assessed separately from the originality of the data: a collection of original works or other materials may not be subject to copyright protection due to the absence of creative choice in its compilation, whereas a collection of publicly available, unprotected data may be organised in an original manner, thereby conferring originality on the database. Data as such — even if specifically created for a particular database — is not covered by the copyright protection afforded to the database and does not affect that protection.

Keywords: database, European Union law, European Court of Justice, copyright, intellectual property law.

Надійшла до редакції 16.06.2026

Прийнята до друку 03.08.2026

Опублікована онлайн 06.08.2026

Опублікована 30.08.2026

Декларації

Фінансування. Дослідження виконане за ініціативою авторки та не отримувало зовнішнього фінансування.

Конфлікт інтересів. Авторка заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту під час проведення дослідження та підготовки статті не використовувалися.